

AVANTPROJECTE DE LLEI del Protectorat respecte de les fundacions i les associacions d'utilitat pública

Exposició de motius

I

Les fundacions privades han tingut un ampli reconeixement i regulació a Catalunya des de l'aprovació de l'Estatut d'autonomia de 1979. La Llei 1/1982, de 3 de març, de fundacions privades, va establir una regulació pròpia en l'àmbit del dret civil català, la qual va ser substituïda per la Llei 5/2001, de 2 de maig, de fundacions. Aquesta llei ha estat derogada per la Llei 4/2008, del 24 d'abril, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques, que comporta la integració del règim jurídic de les fundacions, així com de les associacions. Aquesta llei se situa en el si del procediment de codificació del dret civil de Catalunya, i al mateix temps desenvolupa l'article 118 de l'Estatut d'Autonomia de 2006, que atribueix a la Generalitat la competència exclusiva sobre el règim jurídic de les fundacions i les associacions que compleixen les seves funcions majoritàriament a Catalunya.

Tal com s'exposa al Preàmbul de la Llei 4/2008, del 24 d'abril, la regulació del Protectorat en el Codi civil de Catalunya es limita a una sèrie de disposicions bàsiques referides a les seves funcions, les entitats subjectes, i la mesura d'intervenció temporal. Es va considerar més adient que el desenvolupament normatiu de la institució es realitzés en un text independent, atès que havia d'incloure una sèrie de disposicions de naturalesa essencialment administrativa. Així ho estableix de manera expressa, la disposició transitòria quarta.

El Protectorat, de llarga tradició en el nostre dret, respon a la necessitat de vetllar perquè es compleixin les finalitats fundacionals atesa la voluntat de la persona fundadora, així com les disposicions legals i els estatuts. Suposa una intervenció de l'Administració, d'acord amb els principis de legalitat, eficàcia i objectivitat, per verificar que les fundacions compleixen l'interès general.

Així mateix i atès que la Generalitat també té la competència per a declarar d'utilitat pública aquelles associacions que compleixin amb les condicions i requisits establerts legalment per a gaudir d'aquest règim, així com la revocació d'aquesta declaració quan s'incompleixen les obligacions inherents a aquesta qualificació, es creu convenient introduir una nova funció del Protectorat que completi les funcions atribuïdes en l'article 336-2 del Codi civil de Catalunya.

El protagonisme de les fundacions i les associacions respecte de la prestació de serveis de tota mena evidencia la necessitat d'incrementar les funcions de suport i d'assessorament per part de l'Administració. També cal establir uns mecanismes de supervisió efectius per tal de poder garantir tant el compliment de la voluntat fundacional com el bon ús dels recursos públics que sovint s'hi destinen

mitjançant ajuts o subvencions i de les donacions o les aportacions periòdiques que molts ciutadans i ciutadanes fan a aquestes entitats jurídiques.

La nova regulació vol contribuir a un funcionament més àgil de les fundacions i, al mateix temps, respon a la necessitat d'incrementar els mitjans normatius per que el Protectorat dugui a terme les seves funcions amb la major efectivitat. La vinculació de les finalitats fundacionals al compliment de l'interès general és una circumstància rellevant que diferencia les fundacions de les altres persones jurídiques i que, per tant, justifica l'ampliació del règim d'intervenció administrativa. En aquest sentit s'havia fet palesa la insuficiència del marc normatiu vigent alhora de verificar la destinació i l'ús adequat del patrimoni a les finalitats fundacionals. Ara es persegueix regular amb detall l'exercici de les funcions del Protectorat com garant del desenvolupament correcte dels drets de fundació i dels efectes derivats de la declaració d'utilitat pública de les associacions d'acord amb els drets i les obligacions que comporten, en especial quan reben diners de col·lectius indeterminats de ciutadans i ciutadanes o de les administracions públiques. En aquest sentit, s'han incorporat mesures per a potenciar la transparència de les activitats d'aquestes entitats, com ara l'obligació de lliurar al Protectorat els comptes de les entitats lligades a les fundacions i les associacions d'utilitat pública, d'informar sobre l'acumulació de càrrecs en els òrgans de govern d'entitats vinculades o l'elaboració dels balanços socials, una pràctica generalitzada en altres països del nostre entorn, que constitueix un bon instrument per situar el grau d'assoliment efectiu dels objectius de les fundacions, de l'impacte real de les seves activitats en el si de la societat, i que pot esdevenir una eina molt útil en futures concessions d'ajuts públics.

II

La llei s'estructura en vuit capítols, deu disposicions addicionals, una disposició transitòria, dues disposicions derogatòries i dues disposicions finals.

El capítol primer es dedica a l'objecte i àmbit d'actuació del Protectorat. En aquest sentit el Protectorat es caracteritza com la funció que du a terme l'administració per a vetllar per al correcte desenvolupament del dret de fundació la qual s'amplia ara a les associacions declarades d'utilitat pública. La llei estableix l'àmbit d'actuació del Protectorat, en base al criteri competencial fixat per l'Estatut d'Autonomia.

El capítol II regula les funcions del Protectorat respecte de les fundacions. Es preveuen tres tipus de funcions que a la pràctica ja exerceix el Protectorat i a les que es dona per tant un reconeixement legal: funcions d'assessorament, de registre i de supervisió. Així, les funcions tradicionals de control del Protectorat s'amplien, per una banda, amb el reconeixement explícit de les funcions d'assessorament, suport i promoció i se separen, per altra banda, de les funcions de registre. Tanmateix, la rellevància de les activitats de control lligades a la funció de supervisió justifiquen un desenvolupament normatiu més extens, en el capítol III.

El capítol III desenvolupa les actuacions d'inspecció del Protectorat respecte de les fundacions, la seva legitimació per a les accions judicials de responsabilitat i d'impugnació d'acords, les funcions de suplència i, en darrer lloc, el règim d'intervenció temporal de les fundacions.

La potestat d'inspecció del Protectorat s'exercita amb ple respecte als drets constitucionals, i ha de facilitar la verificació i el control de les activitats fundacionals i la destinació adequada dels fons i els recursos de les fundacions al compliment de les seves finalitats. La inspecció procedeix quan existeixen indicis d'irregularitats de qualsevol mena i, especialment, en una relació de supòsits, com ara la no presentació dels comptes, la falta de sol·licitud d'autorització per realitzar les operacions que la requereixen, l'incompliment reiterat dels requeriments del Protectorat o la destinació de recursos a despeses no relacionades amb l'objecte fundacional entre d'altres. També, en l'exercici de les funcions de supervisió, es preveu el desenvolupament d'un pla anual on s'hauran de fixar els criteris que determinin l'abast de la intervenció i amb caràcter excepcional, s'habilita al Protectorat per demanar a la fundació una auditoria de comptes encara que no es donin les circumstàncies que preveu el Codi civil de Catalunya.

Aquest capítol desenvolupa, també, la sol·licitud per part del Protectorat a l'autoritat judicial de la intervenció temporal de la fundació i els efectes d'aquesta. El Protectorat està legitimat per instar, en els casos més greus d'irregularitats en la gestió de les fundacions, una intervenció de caràcter judicial limitada temporalment. Aquest fet comporta que el Protectorat assumeixi les funcions legals i estatutàries del patronat el qual pot restar suspès de les seves funcions.

El capítol IV regula per primera vegada en aquest àmbit un règim sancionador, que té com principal objectiu esdevenir un element més per garantir el compliment efectiu de la voluntat fundacional i el funcionament adient de l'entitat. Fa responsables a les fundacions, com a entitats amb plena capacitat pel compliment de les seves finalitats, si bé aquestes podran exercir l'acció de rescabament de l'import de les sancions a les persones membres del patronat i les persones amb funcions de direcció sempre que es pugui determinar la seva responsabilitat individual, sens perjudici d'altres responsabilitats que puguin correspondre.

El capítol V regula les funcions del Protectorat respecte de les associacions d'utilitat pública, atès que els avantatges derivats de la declaració justifiquen la implicació del Protectorat, lligada estrictament a la dita declaració.

El capítol VI fixa el règim jurídic de les actuacions del Protectorat, determina la competència per a resoldre les qüestions en matèria de fundacions i el règim de recursos contra els actes del Protectorat.

El capítol VII incorpora com a novetat les relacions del Protectorat amb les anomenades entitats sense ànim de lucre vinculades a les fundacions i les associacions d'utilitat pública. Defineix què s'entén per entitat vinculada als efectes d'allò que preveu la pròpia llei, tant pel que fa a l'obligació de comunicació dels càrrecs com del deure de presentar els comptes de les entitats vinculades. Certament, les relacions, a nivell comptable, de les fundacions i les associacions

d'utilitat pública amb d'altres entitats ja havien estat parcialment contemplades al Llibre tercer del Codi civil de Catalunya, que estableix l'obligació, pel cas en què la fundació és l'entitat dominant d'un grup, de formular els comptes anuals consolidats d'acord amb el que estableix la legislació mercantil. La present llei pretén possibilitar una visió més global d'aquelles situacions en que concorre una pluralitat d'entitats sense ànim de lucre que actuen a la pràctica amb uns mateixos criteris, com ara els supòsits en que una associació crea, per complir de manera més eficient les seves finalitats, una fundació a la que transmet el seu patrimoni o en els supòsits, també identificats a la pràctica, en que una fundació constitueix una altra, amb caràcter instrumental, per atendre, segons estima la fundació constituent, de manera més adient l'interès general. Es convenient disposar, en aquests casos, d'una millor informació que permeti situar les diverses entitats confluents. Ara be, amb la voluntat de no duplicar el requisits, la disposició addicional tercera estableix que les Caixes d'Estalvis, que tenen naturalesa fundacional, i que sovint constitueixen al seu torn fundacions com a ens instrumentals per desenvolupar la seva obra social, queden exemptes del capítol VII, atès que són objecte de supervisió específica pel departament competent, d'acord amb el que estableix el Decret Legislatiu 1/2008, d'11 de març, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de caixes d'estalvis de Catalunya.

El capítol VIII regula la col·laboració i coordinació entre administracions públiques per a millorar els sistemes de control sobre les entitats i també en ordre a la concessió d'ajuts i subvencions.

De les deu disposicions addicionals, destaca la plasmació explícita de la col·laboració dels notaris i notàries, a la disposició quarta, així com la regulació del contingut del balanç social, a la disposició cinquena, que es regula des de la convicció de la seva utilitat com a eina d'avaluació de les tasques de les entitats sense ànim de lucre en el futur. Es pretén, malgrat que s'introdueix amb caràcter no obligatori, que aquest instrument contribueixi a augmentar la percepció en els hàbits de transparència de la gestió de les entitats, així com establir indicadors que permetin avaluar i visualitzar de manera senzilla i objectiva la relació entre l'activitat de les entitats i les finalitats establertes en els seus estatuts renovant així la confiança i incentivant la col·laboració de la ciutadania. En aquesta mateixa direcció la disposició addicional setena estableix que el Protectorat fomentarà la creació d'òrgans d'autocontrol en el sí de les mateixes entitats.

Per últim, la disposició addicional vuitena estableix que el Protectorat ha d'elaborar un inventari de les fundacions inscrites en el Registre de Fundacions que es trobin en algun dels supòsits que s'hi detallen i que són indicaris d'una situació d'inactivitat de l'entitat, en un termini de divuit mesos des de l'entrada en vigor de la llei. Aquest mecanisme té per objecte adequar la realitat registral a la extrarregistral i pot donar lloc a què, a la fi de la tramitació pertinent, el Protectorat insti la dissolució de la fundació davant de l'autoritat judicial.

La disposició transitòria regula, mentre no s'introdueixin les millores necessàries en els sistemes informàtics afectats que possibilitin la consulta telemàtica prevista a l'article 33.3, la via que caldrà seguir per part de l'Administració de la Generalitat, els ens locals de Catalunya i les entitats del seu sector públic, a fi

d'obtenir la informació sobre el compliment del deure de presentació de comptes anuals per part de les fundacions i les associacions declarades d'utilitat pública.

En virtut de les disposicions derogatòries es deroguen els articles 51 i 52 de la Llei 5/2001, de 2 de maig, de fundacions, els quals no havien estat derogats pel Llibre Tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques i la disposició transitòria quarta de la Llei 4/2008, del Llibre Tercer esmentat, relativa a les funcions del Protectorat, el tenor de la qual ja establia el seu caràcter transitori, mentre no s'aprovés una llei del Protectorat.

Capítol I

Disposicions generals

Article 1

Àmbit d'actuació del Protectorat

1. El Protectorat vetlla pel recte exercici del dret de fundació, d'acord amb el que disposa el llibre tercer del Codi civil de Catalunya, i de manera específica perquè es compleixin les finalitats fundacionals, les disposicions legals i estatutàries de les fundacions i perquè es respecti la voluntat fundacional.

2. El Protectorat també exerceix funcions d'assessorament i seguiment de les associacions declarades d'utilitat pública.

Article 2

Adscripció

El Protectorat exerceix les seves funcions per mitjà del departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de fundacions i associacions.

Capítol II

Funcions del Protectorat respecte de les fundacions

Article 3

Funcions d'assessorament i de suport

Corresponen al Protectorat en matèria d'assessorament i suport de les fundacions, les funcions següents:

- a) Assessorar les fundacions per al compliment de les finalitats fundacionals i als òrgans de govern per al compliment de les seves obligacions.
- b) Assessorar i informar sobre el procediment de constitució d'una fundació i sobre la possibilitat de constituir fons especials per a destinar-los a finalitats d'interès general.
- c) Donar a conèixer l'existència i les activitats de les fundacions

- d) Promoure l'activitat fundacional impulsant la participació social o individual en el desenvolupament del dret de fundació
- e) Promoure la mediació per a la gestió dels conflictes en el si dels òrgans de govern de les fundacions, o entre aquests i les persones beneficiàries.

Article 4

Funcions de registre

1. Corresponen al Protectorat en matèria de registre de fundacions les funcions següents:

- a) Resoldre les sol·licituds d'inscripció de les fundacions, dels fons especials i de les delegacions d'entitats regulades per altres lleis que s'hagin d'inscriure a Catalunya.
- b) Qualificar el contingut dels actes inscriptibles, d'acord amb el que resulta dels documents en virtut dels quals se sol·licita la inscripció i dels assentaments registrals.
- c) Analitzar la viabilitat econòmica de les fundacions, l'adequació de la dotació inicial i la seva idoneïtat pel compliment de les finalitats fundacionals.
- d) Aprovar la modificació d'estatuts, la fusió, l'escissió i, quan escaigui, la dissolució de les fundacions i dels seus fons especials.
- e) Publicar els balanços socials i els altres documents indicadors de transparència de les fundacions respecte de la seva gestió dels recursos i de la determinació de les persones beneficiàries.
- f) Garantir l'accés efectiu a les dades del registre.

2. L'organització i el funcionament del registre serà objecte de desenvolupament reglamentari.

Article 5

Funcions de supervisió i tutela

Corresponen al Protectorat en matèria de supervisió i tutela de les fundacions les funcions següents:

- a) Vetllar pel compliment efectiu de la voluntat fundacional, de les disposicions legals i dels estatuts, mitjançant la verificació dels comptes anuals i els altres instruments establerts per les lleis.
- b) Verificar si els recursos econòmics de la fundació han estat aplicats a les finalitats fundacionals.
- c) Comprovar que les fundacions actuen amb criteris d'imparcialitat i no discriminació en la determinació de beneficiaris.
- d) Autoritzar la realització dels actes per als quals el llibre tercer del Codi civil de Catalunya preveu aquesta modalitat de supervisió.
- e) Rebre la informació dels actes amb transcendència econòmica que les fundacions han de comunicar d'acord amb el Codi civil de Catalunya.
- f) Exercir l'acció de responsabilitat contra els patrons en els supòsits previstos en el Codi civil de Catalunya.

- g) Exercir l'acció d'impugnació d'acords, decisions o actes contraris a la llei, als estatuts o que lesionin l'interès de la fundació o dels fons especials.
- h) Exercir les funcions de suplència en els supòsits previstos en el Codi civil de Catalunya.
- i) Emetre els requeriments per tal que el patronat adopti les mesures per a corregir les situacions d'incompliment previstes per les lleis.
- j) Interpretar, suplir i integrar la voluntat fundacional, a petició de l'òrgan de govern de la fundació, o bé d'ofici, en els supòsits previstos pel Codi civil de Catalunya.
- k) Exercir les funcions d'inspecció.
- l) Instar la intervenció temporal i exercir les accions judicials que procedeixin.
- m) Exercir la potestat sancionadora en els termes establerts per aquesta llei.
- n) Qualsevol altre funció que li atribueixin les lleis.

Capítol III

De la inspecció, les accions judicials en relació amb les fundacions i les facultats de suplència del Protectorat

Secció 1a. De la funció inspectora

Article 6

Actuacions d'inspecció

1. El Protectorat, respecte de les fundacions, porta a terme les actuacions d'inspecció i control necessàries per verificar el compliment de les finalitats fundacionals i de les disposicions legals i estatutàries a les quals resten subjectes.
2. El Protectorat aprova anualment un Pla on es planifiquen les actuacions inspectores d'acord amb criteris objectius, preferentment aleatoris. Aquests criteris són publicats al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.
3. Les actuacions d'inspecció es poden iniciar, en tot cas, quan concorri en la fundació alguna de les circumstàncies següents:
 - a) No presentar els comptes anuals, de la fundació i de les seves entitats vinculades, i si escau, de l'auditoria externa dintre dels terminis legalment establerts.
 - b) Fer operacions sense l'autorització prèvia del Protectorat en els casos que aquesta sigui preceptiva.
 - c) Incomplir l'obligació de comunicació en els casos en què sigui legalment preceptiu.
 - d) No respondre, de manera reiterada, als requeriments del Protectorat, o presentar una resposta notòriament insuficient.
 - e) Mantenir una inactivitat continuada durant un termini de dos anys.
 - f) No destinar el percentatge establert per la llei per al compliment de les finalitats fundacionals.
 - g) Patir una reducció greu dels fons propis que impossibiliti que la fundació pugui complir les finalitats fundacionals.

h) Destinar recursos a despeses no relacionades amb l'objecte fundacional o desproporcionades respecte al volum d'ingressos.

i) Incomplir el deure de cobrir les vacants que es produeixin en el si del patronat, dificultant el desenvolupament de les activitats fundacionals.

j) Incomplir el deure d'adaptar els estatuts a la normativa vigent, si s'escau, dins del termini legalment establert.

4. Quan el Protectorat tingui coneixement que una fundació ha incomplert determinades condicions associades a l'atorgament d'un ajut o subvenció, i a la vista dels fets que han motivat aquest incompliment, pot iniciar la corresponent acció inspectora amb la col·laboració, si s'escau, de l'administració o entitat atorgant de l'ajut o subvenció.

Article 7

Principis rectors de les actuacions d'inspecció

1. Les fundacions són informades a l'inici de les actuacions sobre l'abast de la inspecció, i tenen dret a aportar la documentació que considerin adient, a formular al·legacions i a obtenir còpia de les actes d'inspecció.

2. Les actuacions del procediment d'inspecció han de concloure en el termini màxim de dotze mesos. El termini podrà ampliar-se per un període que no podrà excedir els sis mesos, atenent el volum i complexitat de les activitats de la fundació, mitjançant resolució motivada.

3. Els patrons i les persones amb funcions de direcció de les fundacions tenen el deure de col·laborar amb el Protectorat i, a requeriment d'aquest, han de personar-se en el lloc, dia i hora assenyalats, per a la pràctica de les actuacions corresponents, així com aportar la documentació que se'ls sol·liciti.

Article 8

Potestats inspectores

1. L'exercici de la funció d'inspecció i control comprèn, en tot cas:

a) L'accés a les dades, registres, llibres de la fundació i a la documentació en qualsevol mena de suport, relacionada amb l'activitat fundacional i l'acte o els actes que han de ser verificats.

b) El requeriment d'informació al patronat i a les persones amb funcions de direcció de la fundació.

c) La verificació de la destinació i l'ús adequat del patrimoni i dels recursos fundacionals i, en el seu cas, dels fons públics rebuts per la fundació.

2. Quan les actuacions inspectores ho requereixin, el personal inspector pot accedir, d'acord amb la llei, als domicilis i locals de les fundacions.

3. Durant el procediment d'inspecció, en aquells supòsits en que concorrin circumstàncies que impedeixin assolir l'adequada finalitat de l'actuació inspectora i amb la ponderació prèvia dels interessos que puguin resultar afectats, el

Protectorat, mitjançant resolució motivada, pot suspendre la publicitat dels comptes de la fundació per un període no superior a dos mesos.

Article 9

Exercici de les funcions d'inspecció i actes d'inspecció

1. El Protectorat exerceix les funcions d'inspecció i control mitjançant personal funcionari de l'Administració de la Generalitat degudament acreditat. Es reconeix la condició d'autoritat a aquest personal per a l'exercici d'aquestes funcions.

2. Els fets que es facin constar pel personal inspector a les corresponents actes d'inspecció tenen valor probatori d'acord amb el que estableix la legislació del règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

3. S'ha d'aixecar la corresponent acta de les actuacions d'inspecció en la qual ha de constar com a mínim:

a) Lloc, data i hora d'inspecció i identificació del personal inspector i de la persona que subscriu l'acta.

b) Dades identificatives de l'entitat inspeccionada.

c) Descripció dels fets causants de la presumpta infracció o irregularitat amb indicació de les persones físiques o jurídiques presumptament responsables sempre i quan es coneguin i dels preceptes legals i normatius presumptament infringits.

d) Descripció dels actes d'inspecció realitzats.

4. Un cop finalitzades les actuacions inspectores i prèvia audiència de la Fundació, que podrà formular al·legacions, el Protectorat fixarà en el seu cas, les mesures a adoptar per part de l'entitat i, si s'escau, exercirà les accions legalment previstes.

Article 10

Sol·licitud d'auditoria de comptes

1. En cas de circumstància excepcional que aconselli la realització d'una auditoria de comptes de la fundació, el Protectorat pot demanar a la fundació la seva realització, encara que no es doni cap de les circumstàncies de l'article 333-11 del Codi civil de Catalunya i sens perjudici de la legitimació extraordinària de l'article 332-8.

2. En aquests casos, el Protectorat ha d'emetre una resolució motivada on constin de forma clara les circumstàncies que aconsellen la realització de l'auditoria.

Secció 2a. De les accions judicials i la intervenció temporal

Article 11

Accions judicials

1. El Protectorat pot exercir davant dels òrgans jurisdiccionals les accions d'impugnació dels acords, decisions i actes contraris a la llei, als estatuts o que lesionin l'interès de la fundació, l'acció de responsabilitat civil contra els patrons i la sol·licitud d'intervenció judicial o de dissolució de la fundació en els supòsits que preveu el Codi civil de Catalunya així com qualsevol altre acció judicial per la qual estigui legitimat.
2. El Protectorat exerceix, si escau, l'acció de responsabilitat civil contra els patrons que integren el patronat en cas de desviament de fons o recursos de la fundació o respecte de les finalitats fundacionals, així com per incompliment del deure de conservació del patrimoni.
3. El Protectorat exerceix, si escau, l'acció de responsabilitat civil contra els patrons que incompleixin el deure d'informació o d'abstenció en cas de conflicte d'interessos, o vulnerin la prohibició d'autocontractació sempre que s'hagin lesionat els interessos de la fundació.
4. El Protectorat pot demanar l'adopció de les mesures cautelars relatives a la protecció del patrimoni de la fundació, la suspensió dels patrons, quan la gravetat de les irregularitats i la salvaguarda dels interessos de la fundació ho aconsellin, així com qualsevol altra que consideri pertinent per assegurar l'eficàcia de les resolucions judicials.

Article 12

Intervenció temporal de la fundació

1. El Protectorat, d'ofici o a instància de qualsevol membre del patronat o de qualsevol persona amb un interès legítim, pot sol·licitar a l'autoritat judicial la intervenció temporal de la fundació quan s'hagi incomplert la presentació dels comptes anuals o bé s'acrediti l'existència d'una gestió greument irregular, una gestió que posi en perill la continuïtat de la fundació o d'una divergència greu entre les activitats que duu a terme la fundació i les seves finalitats fundacionals. Abans de sol·licitar la intervenció, el Protectorat ha de requerir el patronat que adopti les mesures pertinents perquè respecti la voluntat fundacional i es compleixi la normativa corresponent.
2. La sol·licitud d'intervenció ha d'incloure els fets que motiven la intervenció, les mesures que es proposen, el termini d'intervenció i, en el seu cas, les persones o entitats que es proposen per exercir temporalment les funcions del patronat.
3. Si s'escau, la sol·licitud d'intervenció pot incloure la petició de mesures cautelars, inclosa la suspensió dels patrons, quan la gravetat de les irregularitats i la salvaguarda dels interessos de la fundació ho aconsellin.

Secció 3a. De la suplència

Article 13

Funcions de suplència i de nomenament de patrons

- 1 El Protectorat, com a garant del correcte exercici del dret de fundació, pot exercir les funcions de suplència i de nomenament de patrons que li reconeix el Codi civil de Catalunya.
2. El Protectorat pot sol·licitar l'adopció de mesures cautelars per a protegir el patrimoni destinat a la fundació i la voluntat de la persona fundadora mentre desenvolupa les funcions de suplència.

Capítol IV

Responsabilitat administrativa de les fundacions i règim sancionador

Article 14

Subjectes responsables

1. Les fundacions són responsables de les infraccions administratives previstes en aquest capítol.
2. La fundació pot exercir l'acció de rescabament per l'import de les sancions respecte de les persones membres del patronat i les persones amb funcions de direcció sempre que se'n pugui determinar la seva responsabilitat individual, sens perjudici d'altres responsabilitats de caràcter civil que puguin correspondre. La memòria dels comptes anuals ha d'incorporar una referència expressa a les accions de rescabament dutes a terme per la fundació.

Article 15

Tipificació de les infraccions

1. Constitueixen infraccions les accions i les omissions de naturalesa administrativa tipificades com a tals en aquesta Llei.
2. El règim d'infraccions i sancions es pot desenvolupar per reglament amb l'única finalitat de precisar la identificació de les conductes sancionables i de concretar les sancions aplicables.
3. Les infraccions es classifiquen en molt greus, greus i lleus.

Article 16

Infraccions molt greus

Constitueixen infraccions molt greus les accions o les omissions següents:

- a) Executar acords o realitzar actes que requereixen l'autorització del Protectorat sense haver-la obtingut.
- b) Obstruir la funció de supervisió i d'inspecció del Protectorat

c) Incomplir en més d'un exercici el deure de presentació dels comptes anuals dins del termini legalment establert de la fundació i de les seves entitats vinculades, i en el seu cas l'auditoria externa

Article 17

Infraccions greus

Constitueixen infraccions greus les accions o les omissions següents:

- a) Incomplir el deure de presentar els comptes anuals de la fundació i les seves entitats vinculades i, en el seu cas, de l'auditoria externa, dins del termini legalment establert.
- b) Alterar o ometre dades en la documentació tramesa al Protectorat.
- c) Desatendre reiteradament els requeriments d'informació sol·licitats pel Protectorat.
- d) Desatendre els requeriments o les ordres del Protectorat relatives a l'aplicació dels fons i recursos de la fundació o dels fons especials.
- e) Incomplir el deure de comunicar al Protectorat els actes i acords en relació amb els quals la llei estableix aquesta obligació.
- f) Incomplir els deures comptables i de portar els llibres d'acord amb les lleis.
- g) Incomplir el deure d'executar els actes d'obligat compliment ordenats pel Protectorat en exercici de les seves funcions.
- h) Incomplir l'obligació de designar el càrrec de director o directora de la fundació en el cas que la llei així ho estableixi.
- i) Ometre de manera injustificada el deure de renovació del patronat quan correspongui d'acord amb els estatuts.
- j) No adaptar els estatuts a la normativa vigent, si s'escau, dins del termini legalment establert.

Article 18

Infraccions lleus

Constitueixen infraccions lleus:

- a) Sol·licitar la inscripció de les modificacions de la composició dels òrgans de govern en un termini superior als tres mesos des de l'adopció de l'acord.
- b) Desatendre el primer requeriment d'informació efectuat pel Protectorat.
- c) Presentar els comptes per mitjà diferent del telemàtic llevat dels supòsits en que el Protectorat hagi habilitat un mecanisme alternatiu per a l'entitat.

Article 19

Sancions

Les infraccions tipificades en aquest capítol són sancionades de la manera següent:

- a) Les infraccions molt greus són sancionades amb una multa de 3.000,00 a 9.999,00 euros.

- b) Les infraccions greus són sancionades amb una multa de 600,00 a 2.999,00 euros.
- c) Les infraccions lleus són sancionades amb una multa de 300,00 a 599 euros.

Article 20

Graduació de les sancions

1. La imposició de les sancions previstes a l'article anterior es regeix pel principi de proporcionalitat d'acord amb la gravetat de l'acció o omissió constitutiva d'infracció, així com per la concurrència de les circumstàncies següents:

- a) La intencionalitat o la negligència en la conducta de les persones infractores.
- b) La reincidència o reiteració de les infraccions.
- c) La transcendència econòmica i social de la infracció i els perjudicis causats a les finalitats fundacionals.
- d) El grau de professionalització en la gestió de la fundació i el caràcter retribuït del càrrec exercit.
- e) L'esmena de les deficiències causants de la infracció durant la tramitació de l'expedient sancionador.

2. La imposició de les sancions ha de tenir en compte que la comissió de la infracció no resulti més beneficiosa pel subjecte responsable que el compliment de les normes infringides.

Article 21

Competència per imposar les sancions

Els òrgans competents per imposar les sancions previstes en aquesta Llei, són els següents:

- a) El conseller o consellera del departament competent en matèria de fundacions quan es tracti d'infraccions molt greus.
- b) El director o directora general competent en matèria de fundacions quan es tracti d'infraccions greus i lleus.

Article 22

Procediment sancionador

1. Les sancions que preveu aquesta Llei només es poden imposar prèvia incoació i tramitació d'un procediment sancionador amb ple respecte dels drets de les persones presumptament responsables i d'acord amb la normativa que regula l'exercici de la potestat sancionadora de l'Administració de la Generalitat de Catalunya.
2. L'òrgan competent per a la incoació del procediment sancionador és el director o directora general competent en matèria de fundacions.
3. La resolució que posi fi al procediment sancionador s'ha de dictar i notificar en un termini màxim de sis mesos des de l'inici de l'expedient.

4. En el cas d'infraccions molt greus, l'òrgan que resol l'expedient pot acordar la publicació en el web del Departament competent en matèria de fundacions de les sancions imposades, un cop hagin adquirit fermesa en la via administrativa, amb referència al nom de l'entitat infractora i la classe i naturalesa de les infraccions. La publicació no pot excedir d'un període de sis mesos.

Article 23

Executivitat de les sancions

Les resolucions sancionadores que posin fi a la via administrativa són executives.

Article 24

Prescripció de les infraccions i de les sancions

1. Les infraccions molt greus prescriuen als tres anys, les greus als dos anys i les lleus a l'any d'haver-se comès.

2. Les sancions imposades per infraccions molt greus prescriuen als tres anys, les imposades per infraccions greus als dos anys i les imposades per infraccions lleus a l'any.

3. El Protectorat anota en el seu Registre les sancions molt greus i greus imposades a les fundacions, un cop siguin fermes en via administrativa. Les anotacions es cancel·len d'ofici, un cop transcorregut un termini d'igual durada que l'establert per a la prescripció de la sanció, que es computarà des de l'endemà del compliment de la sanció o de la seva prescripció.

Article 25

Mediació

Quan la infracció obeeixi a una causa que pugui ser resolta mitjançant un acord amb les entitats i les persones responsables, el Protectorat podrà recórrer a la mediació per evitar la imposició de sancions o reduir-ne l'abast quan la infracció sigui greu o lleu.

Capítol V

Funcions del Protectorat respecte de les associacions declarades d'utilitat pública

Article 26

Funcions d'assessorament i suport

Correspon al Protectorat, en matèria d'assessorament i suport d'associacions d'utilitat pública, les funcions següents:

a) Assessorar i informar a les associacions inscrites sobre els requisits i el procediment a seguir pel reconeixement d'utilitat pública i els seus efectes.

- b) Assessorar a les associacions sobre la forma d'elaboració i presentació dels comptes anuals.
- c) Donar publicitat de l'existència, finalitats i activitats de les associacions d'utilitat pública,
- d) Promoure la mediació per la gestió dels conflictes en els òrgans de govern, entre associats, col·laboradors o beneficiaris.

Article 27

Funcions de dipòsit de comptes i de seguiment

1. Correspon al Protectorat, en matèria de dipòsit de comptes i de seguiment de les associacions d'utilitat pública, les funcions següents:

- a) Vetllar pel compliment de les obligacions derivades de la declaració d'utilitat pública, mitjançant la verificació dels comptes anuals.
- b) Incoar el procediment de revocació de la utilitat pública en el cas d'incompliment de l'obligació de presentació de comptes anuals, de la memòria d'activitats, així com de l'incompliment sobrevingut dels requisits que van motivar la seva declaració.
- c) Fer un seguiment del compliment dels requisits que justifiquen la declaració d'utilitat pública de les associacions si té coneixement, a partir dels comptes anuals o d'altres informacions rellevants, de circumstàncies que qüestionin el manteniment la dita declaració. En tot cas, l'inici de les actuacions es fa mitjançant resolució motivada,

2. El Protectorat pot demanar aclariments a les persones membres dels òrgans de l'associació, i consultar la documentació que fonamenta la declaració d'utilitat pública.

Capítol VI

Del règim jurídic dels actes del Protectorat i de la seva impugnació

Article 28

Règim jurídic dels actes del Protectorat.

1. Correspon al conseller o consellera del Departament competent en matèria de fundacions resoldre les qüestions en matèria de constitució, modificació dels estatuts, fusió, escissió, transformació i dissolució de les fundacions, així com la designació dels patrons en els casos previstos per la llei.
2. Les altres resolucions del Protectorat són adoptades per la unitat directiva adscrita al Departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de fundacions i associacions que es determini per reglament.
3. El Protectorat pot actuar d'ofici o a instància de part interessada, d'acord amb la naturalesa de les funcions que té atribuïdes.

Article 29

Recursos

1. Les resolucions del conseller o consellera competent en matèria de fundacions i associacions exhaureixen la via administrativa, i contra aquestes es pot interposar recurs potestatiu de reposició, en els termes establerts en la legislació sobre el règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, o bé directament recurs contenciós administratiu en els termes establerts en la legislació reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

2. Les resolucions dictades per la unitat directiva competent en matèria de fundacions i associacions poden ser objecte de recurs d'alçada davant del conseller o consellera competent, en els termes establerts en la legislació sobre el règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

Capítol VII

De les relacions del Protectorat amb les entitats vinculades a les fundacions i les associacions d'utilitat pública

Article 30

Entitats vinculades

S'entén per entitat vinculada als efectes d'aquesta llei qualssevol entitats de les regulades en el Llibre tercer del Codi civil de Catalunya que es trobin en alguna de les circumstàncies següents:

- a) Quan les persones membres dels respectius òrgans de govern coincideixin en més d'un 50%. S'equipara a la condició de membres dels òrgans de govern, a l'efecte d'apreciar la vinculació, aquells supòsits de l'article 312-9.3 del Codi civil de Catalunya.
- b) Quan les operacions amb transcendència econòmica entre aquestes entitats representin més del 20% del total de despeses de l'exercici comptable de qualsevol d'elles.
- c) Quan l'immobilitzat d'una de les entitats provingui o hagi estat finançat en més d'un 30% per una altra entitat.

Article 31

Deure de comunicació

1. Les persones membres dels òrgans de govern i les persones amb funcions de direcció de les fundacions i les associacions d'utilitat pública que tinguin poder de decisió, directament o indirecta, en alguna entitat vinculada a aquestes, han de comunicar la dita circumstància al Protectorat.

2. En el supòsit a) de l'article 30, el termini de comunicació és d'un mes des de que es produeixi l'acumulació de càrrecs. En els supòsits b) i c) del mateix article,

el termini de comunicació és d'un mes des de la data de tancament de l'exercici comptable en què es produeixi la circumstància corresponent.

Article 32

Deure de presentació de comptes de les entitats vinculades

Les fundacions i les associacions d'utilitat pública que tinguin entitats vinculades han de presentar els comptes anuals d'aquestes entitats juntament amb la presentació anual dels seus propis comptes.

Capítol VIII

Del deure de col·laboració entre les administracions públiques

Article 33

Col·laboració entre administracions públiques.

1. El Protectorat ha de posar en coneixement de l'Administració tributària l'incompliment per part de les fundacions i de les associacions d'utilitat pública de l'obligació de presentació de comptes i les possibles irregularitats tributàries detectades.

2. El Protectorat pot adreçar-se a les autoritats que exerceixen les funcions de Protectorat d'entitats no subjectes a la legislació catalana, per tal de demanar-los la informació i la col·laboració necessària quan desenvolupin activitats a Catalunya.

3. L'Administració de la Generalitat de Catalunya i els ens locals de Catalunya, així com les entitats del seu sector públic, abans de concedir un ajut o subvenció a les fundacions i les associacions declarades d'utilitat pública, consultaran al Protectorat servint-se de mitjans telemàtics la informació sobre el compliment del deure de presentació dels comptes anuals, llevat que a les bases de la concessió exigeixin una declaració responsable del compliment d'aquest deure per part del sol·licitant. Així mateix, aquestes administracions i entitats han de comunicar al Protectorat les subvencions que atorguin a les fundacions i associacions declarades d'utilitat pública en el termini d'un mes d'ençà de la seva concessió.

4. El Protectorat ha de posar a disposició de les administracions públiques que ho sol·licitin i d'acord amb els mitjans que es determinin reglamentàriament, almenys la informació següent:

- a) les dades sobre presentació de comptes de cada fundació o associació d'utilitat pública, amb especificació dels exercicis pendents de presentació.
- b) les sancions imposades així com les actuacions administratives o judicials exercides pel Protectorat amb especificació de les resolucions dictades i de la seva fermesa.
- c) les subvencions rebudes per les entitats que hagin estat comunicades per les administracions al Protectorat.

d) els balanços socials de les entitats, en cas que hagin estat aportats al Protectorat.

Article 34

Convenis de col·laboració

La col·laboració entre el Protectorat i les administracions estatal o autonòmiques, així com els seus protectorats pot articular-se mitjançant convenis i programes conjunts d'acord amb el que preveu la legislació sobre règim jurídic de les administracions públiques catalanes i procediment administratiu comú.

Disposicions addicionals

Primera

Fundacions del sector públic

Les fundacions del sector públic de l'Administració de la Generalitat i de l'Administració local de Catalunya resten subjectes al Protectorat en els termes previstos al Codi civil de Catalunya, en aquesta Llei i en la legislació sectorial que sigui d'aplicació.

Segona

Fundacions regulades per altres lleis

1. Quan una fundació d'una altra comunitat autònoma o de competència estatal, alteri el seu àmbit d'actuació territorial de forma estable, passant a desenvolupar les seves funcions majoritàriament a Catalunya, haurà de sol·licitar el canvi de registre, seguint els tràmits previstos per a les modificacions estatutàries i adaptar-se a la normativa vigent a Catalunya per tal de ser inscrita en el Registre de Fundacions de la Generalitat de la Generalitat.

2. Les fundacions estrangeres que exerceixin majoritàriament les seves funcions a Catalunya han d'establir-hi una delegació i l'han d'inscriure en el Registre de Fundacions.

3. Així mateix, quan una fundació sotmesa al Protectorat alteri el seu àmbit d'actuació territorial de forma estable de manera que comporti un canvi de registre, se seguiran els tràmits previstos per a les modificacions estatutàries.

Tercera

Fundacions vinculades a les Caixes d'Estalvis

Les fundacions de les Caixes d'Estalvis que constitueixen un ens instrumental per portar a terme la seva obra social no estan subjectes a les prescripcions del capítol VII d'aquesta llei.

Quarta

Col·laboració dels notaris i notàries

Els notaris i notàries han de trametre d'ofici al Protectorat una còpia electrònica de les escriptures que elevin a públic qualssevol actes inscriptibles en el Registre de Fundacions. En el moment d'obrir la successió, els notaris i notàries també han d'informar de les disposicions testamentàries a favor de les fundacions o que manifestin la voluntat del causant de constituir una fundació.

Cinquena El balanç social

1. Als efectes del que estableixen els articles 3 c) i 4 e) d'aquesta llei, el Registre de Fundacions publica el balanç social, entès com un instrument a través del qual les fundacions proporcionen voluntàriament a la ciutadania en general, i als donants en especial, informació suficient per avaluar la coherència de la seva actuació, així com l'adequació dels resultats a les finalitats fundacionals, augmentant la transparència.

2. La informació continguda en el balanç social ha de ser suficient per a:

- a) mesurar l'impacte social de les entitats en funció dels seus objectius i valors, així com els mitjans per a aconseguir-los.
- b) mesurar la forma en què es cerca l'assoliment dels seus objectius, analitzant aspectes clau de la gestió i avaluant el seu desenvolupament.
- c) avaluar els processos d'organització de la gestió i la qualitat, visualitzant els riscos que poden afectar a la fundació.
- d) reforçar la identitat i la comunicació des de l'àmbit intern i extern, mitjançant el compromís dels agents que hi participen així com la de la seva relació amb les entitats amb objectius similars i de la societat en el seu conjunt.

3. La presentació del balanç social pot ser tinguda en compte, com a mèrit o requisit, per l'atorgament de subvencions d'acord amb el que estableixin les corresponents bases de les convocatòries.

4. Les mesures de publicitat dels balanços socials a adoptar per part del Protectorat, així com els models per a la seva elaboració, es determinaran reglamentàriament.

Sisena Conservació dels documents comptables

Els comptes anuals i llur documentació complementària lliurats al Protectorat es conservaran i formaran part del mateix durant els sis anys posteriors a la seva presentació.

Setena Mesures d'autoavaluació

El Protectorat ha de fomentar la creació d'òrgans de control intern en el si de les fundacions i les associacions d'utilitat pública així com l'avaluació del control de

qualitat, tant pel que fa als procediments interns com als serveis prestats. Aquests òrgans de control han d'estar integrats per persones que no formin part dels òrgans de govern ni exerceixin funcions de direcció.

Vuitena Inventari

1. En el termini de divuit mesos a comptar des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Protectorat ha d'elaborar un inventari de les fundacions inscrites en el Registre de fundacions que es trobin en algun dels supòsits següents:

- a) Inactivitat continuada durant els darrers tres anys .
- b) Incompliment del deure de presentació dels comptes anuals durant els darrers tres exercicis.
- c) Manca de constància de renovació del patronat durant més de tres anys, sempre que, d'acord amb els estatuts, els càrrecs s'haguessin hagut de renovar, o quan no hi hagi un nombre suficient de patrons en exercici per a l'adopció d'acords.

2. Es presumeix que existeix inactivitat de la fundació als efectes la lletra a) de l'apartat anterior quan així resulti de la documentació comptable o quan la fundació no pugui ser localitzada en el seu domicili estatutari, d'acord amb el Registre de fundacions, i al Protectorat no li'n consti un de nou.

3. Un cop elaborat l'inventari, el Protectorat ha de notificar, en els termes establerts en la legislació de procediment administratiu, a cadascuna de les fundacions que es trobin en algun dels supòsits establerts en l'apartat 1 que disposen d'un termini de sis mesos a comptar des de la notificació per esmenar els incompliments i, en el seu cas, acreditar l'activitat fundacional. Si en el termini indicat de sis mesos no se n'acredita el compliment, el Protectorat insta la dissolució de la fundació davant l'autoritat judicial.

4. El Protectorat ha de fer públic l'Inventari en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya a efectes merament informatius, sens perjudici de la notificació individualitzada a les Fundacions.

Novena Entrada en vigor del règim sancionador

El règim d'infraccions i sancions previst en aquesta Llei és d'aplicació a les accions o omissions comeses a partir de la seva entrada en vigor.

Desena Deure de comunicació de les entitats vinculades

Als efectes del que estableix el capítol VII d'aquesta Llei, les fundacions i les associacions d'utilitat pública que a l'entrada en vigor d'aquesta Llei ja complien amb algun dels supòsits establerts en l'article 30, venen obligades, en un termini

màxim de sis mesos a comptar des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, a informar al Protectorat en els termes que prescriu l'article 31.

Disposició transitòria

Col·laboració entre l'Administració de la Generalitat, els ens locals i les entitats del seu sector públic amb el Protectorat.

Mentre no s'implementin les modificacions necessàries als sistemes informàtics afectats per fer efectiva la consulta a què fa referència l'article 33.3, i per tal de donar compliment al que estableix el precepte esmentat, l'Administració de la Generalitat de Catalunya i els ens locals de Catalunya, així com les entitats del seu sector públic podran sol·licitar al Protectorat la informació relativa al compliment del deure de presentació de comptes anuals per part de les fundacions i les associacions declarades d'utilitat pública.

Disposicions derogatòries

Primera

Es deroguen els articles 51 i 52 de la Llei 5/2001, de 2 de maig, de fundacions.

Segona

Es deroga la disposició transitòria quarta de la Llei 4/2008, de 24 d'abril, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques.

Disposicions finals

Primera

S'autoritza el Govern de la Generalitat a dictar les disposicions necessàries per al desenvolupament i el compliment d'aquesta Llei.

Segona

Aquesta Llei entra en vigor al cap de vint dies d'haver estat publicada en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.